

SPÅR EFTER INLANDSISEN, DÖDISSJÖAR

Av Eric Stenberg, Harads.

Sakta och säkert drogs inlandsisens kalla ridå upp och visade Sveriges delvis vattentäckta land. Isens tillbakadragande kan geologerna följa genom att mäta avsatta lerlager. Avsmältningen nådde Skåne ca 1200 f.Kr. och Norrbotten har varit isfritt ca 8500 år. När isen lämnade vårt område låg marina gränsen på 205 m.ö.h. Det var den högsta vattenlinjen, till vilken havet nått efter istiden. Klusåberget på 273 m hade då en vattenfri topp på ca 70 m över vattenytan. Enligt gamla uppgifter lär det finnas en ”skvalgräns”-rand efter högsta vattenlinjen på Klusåberget.

Kommer det någon ny istid? Ja, säger vetenskapen. Om 5000 år bildas ett tjockt istäcke i den skandinaviska fjällkedjan, och det blir tre istider. Mellan de tre istiderna följer perioder med något mildare klimat. Levnadsvillkoren blir svåra. Inga människor kan vistas i Sverige från den första till den sista istiden omfattande ca 100 000 år. Om det nya land som en gång skall smälta fram ur isens grepp, kan vi inget veta, bara att det inte kommer att stämma med dagens karta. Inte heller kan vi veta, om det då finns människor kvar, som kan ta denna jungfruliga mark i besittning.

Har vi här i bygden några spår av gången istid? Finns spår av inlandsisen? Vid samtal jag haft med Kyösti Kenttä, Forsnäs, biolog och f.d. lärare, finns det dödisar liggande kvar efter avsmältningen. Leror och morän avsattes också i issjöar. Kyösti berättar vidare, att där blocken låg, trycktes marken ihop, och vi fick sänkor i naturen. Där bildades dödissjöar. Sjöarna omges i regel av olika slags moränbildningar.

En dödissjö finns strax norr om Edeforsbron, på höger sida om 97:an

På bilden ses exempel på dödissjö